

Sygn. akt V CSK 35/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 listopada 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz (przewodniczący)

SSN Wojciech Katner

SSA Elżbieta Fijałkowska (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa D. K.
przeciwko Skarbowi Państwa - Powiatowemu Lekarzowi Weterynarii w R.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 13 listopada 2014 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w G.
z dnia 13 sierpnia 2013 r.,

- 1. oddala skargę kasacyjną,**
- 2. zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 3.600 zł (trzy tysiące sześćset) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

UZASADNIENIE

Powód D. K. wniósł o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa - Powiatowego Lekarza Weterynarii w R. kwoty 632.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 21 grudnia 2010 r. oraz kwoty 53.591,58 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 30 grudnia 2010 r. wraz z kosztami postępowania.

Wyrokiem z dnia 26 września 2012 r. Sąd Rejonowy w R. oddalił powództwo i orzekł o kosztach postępowania.

Sąd ustalił, że powód D. K. prowadzi działalność w zakresie produkcji jaj. W dniu 21 września 2010 r. pozwany Skarb Państwa - Powiatowy Lekarz Weterynarii w R. otrzymał od Wojewódzkiego Inspektoratu Weterynarii Zakładu Higieny Weterynaryjnej w K. sprawozdanie z badań w kierunku obecności pałeczek z rodziny salmonella. Wyniki badań okazały się pozytywne; w fermie powoda stwierdzono obecność *salmonella typhimurium*. Badanie zostało zlecone w dniu 16 września 2010 r. przez pozwanego. Decyzją z dnia 21 września 2010 r. pozwany nakazał powodowi niezwłoczny ubój lub zabicie wszystkich sztuk drobiu oraz poddanie jaj, pochodzących od kur nieśnych obróbce cieplnej, gwarantującej zabicie pałeczek salmonelli lub ich zniszczenie. Dokonano uboju 37374 kur.

Ubite kury zostały zakupione przez powoda w dniach: 20 lipca 2010 r. (18.500 sztuk), 4 sierpnia 2010 r. (9.568 sztuk) i 27 sierpnia 2010 r. (10.010 sztuk). Na zakupione kury sprzedawca wystawił powodowi dwie faktury VAT na łączną kwotę 557.846,97 zł. Sprzedawca kur pobrał próbki na obecność salmonelli: w dniu 9 czerwca 2010 r. od partii sprzedanej powodowi dnia 20 lipca 2010 r.; w dniu 8 lipca 2010 r. od partii sprzedanej dnia 4 sierpnia 2010 r.; w dniu 27 lipca 2010 r. od partii sprzedanej 27 sierpnia 2010 r. Wyniki badań były ujemne, a różnica między datą pobrania próbek, a datą wstawienia do kurnika wynosiła kolejno: 41 dni, 27 dni i 31 dni.

Powód w piśmie z dnia 1 grudnia 2010 r. skierowanym do pozwanego oświadczył, że domaga się odszkodowania w kwocie 632.000 zł. za 37374 kur, które zostały poddane ubojowi. Decyzją z dnia 20 grudnia 2010 r. pozwany odmówił powodowi przyznania odszkodowania za ubite kury. W dniach od 27 do 29 września 2010 r. powód zlecił obróbkę termiczną 237030 jaj konsumpcyjnych, a następnie zwrócił się do pozwanego o wypłacenie odszkodowania w kwocie 71109 zł za te jaja.

Decyzją z dnia 29 grudnia 2010 r. pozwany odmówił powodowi przyznania odszkodowania.

Powód nie sprawdzał, czy sprzedawca badał kury na obecność pałeczek salmonelli, nie żądał od tej firmy wyników badań, ani świadectw zdrowia kur. Z uwagi na wcześniejszą współpracę ze sprzedawcą był przekonany, że firma ta pobiera próbki od kur w odpowiednim czasie.

Sąd Rejonowy oba powództwa o zapłatę uznał za bezzasadne. Odwołał się do treści art. 2 pkt 7 i art. 4 ust. 1 i 2, 42 ust. 1, art. 49 ust. 1 - 8 ustawy z dnia 11 marca 2004r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (jednolity tekst Dz. U. z 2008 r. nr 213, poz.1342 dalej „ustawa o ochronie zdrowia zwierząt”); punktów 1.7 i 1.11.1 załącznika do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 września 2009 r. w sprawie wprowadzenia wieloletniego "Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów Salmonella w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*)" (Dz. U. z 2009 r. nr 173 poz.1344 dalej „rozporządzenie RM z 2009 r. o programie zwalczania Salmonella”); rozdziału B pkt 1 poz. 2 tabeli stanowiącej załącznik II do Rozporządzenia WE nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność (Dz. U. UE 325 12/12/2003 P 0001-0015, dalej „rozporządzenie WE nr 2160/2003”); punktu 2,1 załącznika do Rozporządzenia WE nr 1168/2006 w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 w odniesieniu do wspólnotowego celu ograniczenia częstości występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach kur niosek gatunku *Gallus gallus* oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1003/2005 (Dz.U.UE. L 2006. 211.4, dalej „rozporządzenie WE nr 1168/2006”).

Na podstawie tych przepisów Sąd uznał, że decyzja pozwanego z dnia 20 grudnia 2010 r. była trafna, gdyż odszkodowanie za ubite zwierzęta i zniszczone produkty pochodzenia zwierzęcego nie przysługuje, jeżeli posiadacz wprowadził do swojego gospodarstwa zwierzę z naruszeniem przepisów obowiązujących w tym zakresie. Sąd podzielił stanowisko pozwanego, że powód naruszył art. 4 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt, nie sprawdził bowiem, czy zakupione stada kur spełniają wymagania weterynaryjne. Powód powinien był

sprawdzić, czy kury były badane zgodnie z ustawą o ochronie zdrowia zwierząt i rozporządzeniem RM z 2009 r. o programie zwalczania Salmonella. W ocenie Sądu, powód nie dołożył należytej staranności w sprawdzeniu stada kur, które zakupił od sprzedawcy; jako doświadczony drobiarz, powinien był zażądać od sprzedawcy świadectw zdrowia kur.

W odniesieniu do sporu, czy termin wynikający z rozporządzenia RM z 2009 r. o programie zwalczania Salmonella na pobieranie próbek na obecność pałeczek salmonelli, tj. w przypadku kur młodych dwa tygodnie przed przejściem do etapu składania jaj lub przed przeniesieniem do jednostki nieśnej, jest równoważny z terminem określonym w punkcie 2.1 załącznika do rozporządzenia WE nr 1168/2006 (wykonawczego do rozporządzenia WE nr 2160/2003), zgodnie z którym pobieranie próbek z inicjatywy przedsiębiorcy odbywa się przynajmniej co piętnaście tygodni, a pierwsze pobranie jest przeprowadzane w chwili osiągnięcia przez zwierzęta wieku 24 (+, - dwa tygodnie), Sąd stwierdził, że rozstrzygnięcie uzależnione jest od ustalenia, czy zakupione kury były młodymi kurami, czy dorosłymi. Ustalenie tego faktu możliwe było tylko przy pomocy opinii biegłego, jednak strona powodowa nie wykazała inicjatywy dowodowej.

Sąd za słuszną uznał decyzję z dnia 29 grudnia 2010 r., mocą której pozwany odmówił powodowi przyznania odszkodowania za jaja poddane obróbce termicznej. Ocena ta była konsekwencją wniosku, że nie było podstaw do przyznania odszkodowania za ubite kury.

Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 13 sierpnia 2013 r. oddalił apelację powoda, stwierdzając częściową zasadność podniesionych zarzutów, które ostatecznie jednak nie prowadziły do uwzględnienia apelacji.

Uznał za zasadne stanowisko powoda, że świetle zebranego materiału dowodowego przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego było zbędne dla uzyskania dowodów istotnych dla rozstrzygnięcia. Wykazywane przez strony okoliczności pozwalały na dokonanie oceny dowodów. Sąd Okręgowy stwierdził, że powód nie wykazał zaistnienia warunków z art.4 ustawy o ochronie zdrowia zwierząt, których spełnienie pozwala na pozytywną ocenę żądania określonego art. 49 tej ustawy. Przesłanką uwzględnienia żądania odszkodowania jest spełnienie wymagań

weterynaryjnych, określonych dla danego rodzaju i zakresu prowadzonej działalności nadzorowanej, nie sam fakt uboju kur i przetworzenia jaj w oparciu o decyzję administracyjną. Powód nie wykazał, by zapewnił wymagania zdrowotne, sanitarne, technologiczne i organizacyjne przeniesionych kur. Wymagania te zostały określone w przepisach obowiązujących w 2010 r., czy to w formie ustawowej, czy aktów prawnych prawa europejskiego, znajdujących bezpośrednie zastosowanie do oceny przestrzegania porządku prawnego, w zakresie wymaganym do uzyskania tak szczególnego świadczenia Państwa jak odszkodowane określone ustawą o ochronie zdrowia zwierząt.

Stanowiska powoda, że nie miał on obowiązku i podstaw do uzyskania certyfikatów lub zaświadczeń o stanie przygotowania kur do wydania przez hodowcę, Sąd Okręgowy nie zaaprobował. Wskazywało ono na brak należytej staranności powoda. Powód nie wykazał żadnego zainteresowania stanem zdrowotnym nabywanych u hodowcy kur. Okoliczność, że hodowca pozostawał pod nadzorem weterynaryjnym także nie zwalniała powoda od zachowania należytej staranności przy nabywaniu kur i ich przeniesieniu do swoich obiektów. Żaden z przepisów regulujących uprawnienie powoda do żądania odszkodowania z ustawy o ochronie zdrowia zwierząt nie pozwala na przyjęcie, że fakt opieki weterynaryjnej hodowcy stanowi wystarczającą przesłankę do uzyskania odszkodowania i zwalniał powoda od zachowania przestrzegania warunków przenoszenia kur do innych produkcji zwierzęcych. W takiej, jak rozważana sytuacji, można nawet przyjąć, że powód nabył kury nieznannej jakości i o nieznanym warunkach zdrowotnych. Określone art. 4 ustawy o ochronie zdrowia zwierząt obowiązki muszą być w ocenie Sądu Okręgowego realizowane i oceniane przez pryzmat obowiązków ukształtowanych przepisami obowiązującymi w Polsce, zarówno wydanymi w oparciu o porządek prawny krajowy, jak i unijne regulacje dotyczące zwalczania salmonelli.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego złożył powód, zaskarżył go w całości i zarzucił:

1) naruszenie przepisów postępowania, art. 378 §1 k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c.

2) naruszenie przepisów prawa materialnego:

a) art. 49 ust. 1,2, 5 i 7 pkt. 2 lit. c ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt w związku z art. 4 ust. 1 i 2 i art. 2 pkt. 7 tej ustawy

b) rozdz. B pkt. 1 poz. 2, 3 tab. Załącznika nr II do Rozporządzenia WE nr 2160/2003 Parlamentu i Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność w zw. z pkt. 1 i 2.1 załącznika do rozporządzenia Komisji (WE) nr 1168/2006 z dnia 31 lipca 2006 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 w odniesieniu do wspólnotowego celu ograniczenia częstości występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach kur niosek gatunku *Gallus gallus* oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1003/2005 oraz w zw. z pkt. 1.7 załącznika do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 września 2009 r. w sprawie wprowadzenia wieloletniego „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*)”.

Skarżący wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi II instancji, z pozostawieniem temu Sądowi orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Dla zachowania formy skargi kasacyjnej opartej na podstawie art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. konieczne jest wskazanie przepisu postępowania, który miał doznać naruszenia, oraz wyjaśnienie, na czym to naruszenie polegało i jaki mogło mieć wpływ na wynik sprawy, samo bowiem naruszenie przepisów postępowania nie stanowi wystarczającej podstawy skargi kasacyjnej. Skarżący powinien wykazać, iż następstwa stwierdzonych wadliwości postępowania były tego rodzaju, że kształtowały treść kwestionowanego orzeczenia (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 1997 r., I CKN 57/96, OSNC 1997, nr 6-7, poz. 82, z dnia 11 marca 1997 r., III CKN 13/97, OSNC 1997 r. nr 8, poz. 114 i z dnia 2 kwietnia 1997 r., II CKN 98/96, OSNC 1997, nr 10, poz. 144 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 1996 r., III CKN 14/96, OSP 1997, nr 3, poz. 65).

Skarżący wskazał na naruszenie art. 378 §1 k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c. polegające na nierozważeniu przez Sąd II instancji całości zarzutów apelacji powoda, w szczególności na nierozważeniu tych zarzutów, w których wskazywano na naruszenie przez Sąd I instancji przepisów Unii Europejskiej, mających podstawowe znaczenie w sprawie i regulujących bezpośrednio prawa i obowiązki stron.

Wskazanie przez skarżącego przepisu art. 382 k.p.c., który ma charakter ogólnej dyrektywy określającej istotę postępowania apelacyjnego, jako kontynuację merytorycznego rozpoznania sprawy, powinno oznaczać zarzut bezpodstawnego pominięcia przez sąd drugiej instancji części zebranego materiału oraz wykazanie, że uchybienie to mogło mieć wpływ na wynik sprawy (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 6 stycznia 1999 r., II CKN 100/98, OSNC 1999, Nr 9, poz. 146 i z dnia 7 lipca 1999 r., I CKN 504/99, OSNC 2000, Nr 1, poz. 17 oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2007 r., III CSK 337/06, niepubl. i z dnia 9 czerwca 2005 r., III CK 674/04, niepubl.). Tymczasem sformułowany przez skarżącego zarzut nie odnosi się do uchybień Sądu II instancji związanych z nieuwzględnieniem jakiejś części materiału dowodowego, lecz wskazuje na nierozpoznanie sprawy w płaszczyźnie prawa materialnego – przepisów Unii Europejskiej. W uzasadnieniu podniesionego w skardze kasacyjnej zarzutu naruszenia art. 378 k.p.c. w zw. z art. 382 k.p.c. skarżący również odwołuje się wyłącznie do nieprzeprowadzenia przez Sąd odwoławczy analizy przepisów obowiązujących w Unii Europejskiej. Istnieje zatem niespójność pomiędzy podstawą prawną wykazywanych naruszeń przepisów postępowania, a treścią zarzutu. Konstrukcja zarzutu uchyla się spod kontroli kasacyjnej Sądu Najwyższego, który nie jest uprawniony do samodzielnego dokonywania jego poprawnej konkretyzacji.

W ramach pierwszej podstawy skargi kasacyjnej skarżący zarzucił zarówno nieprawidłową wykładnię, jak i nieprawidłowe zastosowanie art. 49 ust. 1, 2, 5 i 7 pkt 2 lit. c ustawy o ochronie zdrowia zwierząt w zw. z art. 4 ust. 1 i 2 i art. 2 pkt 7 tej ustawy oraz szczegółowo wskazanych w zarzucie przepisów Unii Europejskiej w związku Rozporządzeniem RM z 2009 r. o programie zwalczania salmonella.

Przed rozważeniem podniesionych zarzutów naruszenia prawa materialnego podkreślić należy, że powód prowadzi działalność nadzorowaną, w rozumieniu

przepisów ustawy o ochronie zdrowia zwierząt, co oznacza obowiązek stosowania się do wymagań wskazanych w przepisach ogólnych tej ustawy oraz spełnienia wymagań weterynaryjnych określonych dla danego rodzaju i zakresu prowadzonej działalności nadzorowanej. W zakresie spełniania wymagań weterynaryjnych podmiot prowadzący działalność nadzorowaną obowiązany jest zapewniać wymagania lokalizacyjne, zdrowotne, higieniczne, sanitarne, organizacyjne, techniczne lub technologiczne, zabezpieczające przed zagrożeniem epizootycznym, epidemicznym lub zapewniające właściwą jakość produktów, obejmujące w szczególności wymagania dotyczące stanu zdrowia zwierząt będących przedmiotem działalności nadzorowanej lub wykorzystywanych do jej prowadzenia, w tym odnoszące się do badań potwierdzających ten stan oraz określonych szczepień ochronnych (art. 1 pkt 1 oraz 4 ust. 1 i 2).

Jest to norma ogólna, która jest skierowana do każdego podmiotu prowadzącego działalność nadzorowaną. Realizację wymagań w niej zawartych zapewniają, wraz z przepisami unijnymi, opracowane przez ustawodawcę programy zwalczania chorób zakaźnych, które każdy podmiot prowadzący działalność nadzorowaną powinien stosować. Ten obowiązek skorelowany jest z prawem do odszkodowania ze środków budżetu państwa, w sytuacji, w której wymienione w art. 49 ust. 1 cyt. ustawy zwierzęta, zostały zabite lub poddane ubojowi z nakazu organów Inspekcji Weterynaryjnej albo padły w wyniku zastosowania zabiegów nakazanych przez te organy przy zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania. Odszkodowanie ze środków budżetu państwa nie przysługuje w sytuacjach określonych w art. 49 ust. 7, w tym między innymi także wtedy, gdy posiadacz wprowadził do swojego gospodarstwa zwierzę z naruszeniem przepisów obowiązujących w tym zakresie (ust. 7 pkt 2 lit. c art. 49), co było podstawą odmowy przyznania powodowi odszkodowania przez pozwanego.

Przepis ten należy odczytywać w połączeniu z obowiązkiem spełnienia wymagań weterynaryjnych przez podmiot prowadzący działalność nadzorowaną. Wbrew stanowisku skarżącego art. 4 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie zdrowia zwierząt nakłada na powoda obowiązki, które powinien wykonywać z zachowaniem należytej staranności. Pomimo niezamieszczenia *expressis verbis*, w wymienionej ustawie, klauzuli należytej staranności, zakres przedmiotowy zastosowania art. 355 k.c. jest

szeroki. Dotyczy on nie tylko dłużnika w trwającym już zobowiązaniu umownym, ale również każdej osoby zobowiązanej, bez względu na źródło obowiązku i charakter tego obowiązku. Źródłem obowiązku powoda, który, w okolicznościach faktycznych sprawy nakładał na niego powinność wprowadzenia do swojego gospodarstwa stada sprawdzonego pod względem zdrowotnym, jest ustawa o ochronie zdrowia zwierząt wraz z przepisami wykonawczymi i unijnymi.

Stosownie do art. 355 § 2 k.c. należyta staranność dłużnika w zakresie prowadzonej przez niego działalności gospodarczej określa się przy uwzględnieniu zawodowego charakteru tej działalności. Konieczność zróżnicowania poziomu wymagań i zastosowania podwyższonego poziomu do skali wysokiej lub najwyższej wynika wprost z powołanego art. 355 § 2 k.c. Jeśli bowiem w § 1 art. 355 k.c. chodzi o dostosowanie wymagań do określonej czynności, czyli o poziomie wymagań rozstrzyga w zasadzie przedmiot, jakiego dotyczy dana czynność, to w odniesieniu do stosunków o charakterze zawodowym wymagane są kryteria specjalistyczne (art. 355 § 2 k.c.). Jest to staranność na poziomie, wymaganych od specjalistów. Każdy podmiot gospodarczy, dopełniając czynności związanych z zamierzonym prowadzeniem działalności gospodarczej, składa jednocześnie zapewnienie o spełnieniu wszystkich warunków wymaganych - w obowiązujących przepisach - do prowadzenia takiej działalności gospodarczej (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 28 października 1983 r. II CR 358/83, niepubl., z dnia 17 sierpnia 1993 r., III CRN 77/93, OSNC 1994/3/69; z dnia 25 września 2002 r., I CKN 971/00; z dnia 23 października 2003 r. V CK 311/02 niepubl.).

Tak określony wzorzec staranności zawodowej, z uwagi na sferę chronionego dobra, jakim jest ochrona zdrowia ludzi przed chorobami i infekcjami przenoszonymi bezpośrednio lub pośrednio między zwierzętami i ludźmi (por. preambułę Rozporządzenia WE nr 2160/2003) ma zastosowanie do powoda i prowadzonej przez niego działalności. Wnioski sądów obu instancji, że powód nie dołożył należytej staranności w sprawdzeniu stanu zdrowia stada kur, które zakupił, w tym nie spełnił wymagań odnoszących się do badań potwierdzających ten stan i wprowadził je do swojego gospodarstwa nie nasuwały żadnych zastrzeżeń, w płaszczyźnie prawa materialnego stanowiącego podstawę rozstrzygnięcia.

Nie ma racji skarżący zarzucając, że Powiatowy Lekarz Weterynarii odmawiając powodowi wypłaty odszkodowania nie skonkretyzował obowiązków, których naruszenia dopuścił się powód. Podstawą odmowy decyzji, wydanej w oparciu o art. 49 ust. 7 pkt 2 lit. c ustawy o ochronie zdrowia zwierząt, było naruszenie obowiązków zawartych w punkcie 1.7 akapit 1 zd. 1 wieloletniego „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów salmonella w stadach niosek gatunku kura (*Gallus Gallus*)”, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 września 2009 r. w sprawie wieloletniego wprowadzania „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów Salmonella w stadach niosek gatunku kura (*Gallus Gallus*)” (Dz. U. nr 173, ze zm.), rozdziałem B pkt 1 poz. 2 tabeli, stanowiącym załącznik II do rozporządzenia (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność (Dz. U. U.E. L. 325/1 z 12.12.2003 r. ze zm.) oraz art. 4 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie zdrowia zwierząt. W szeroko uzasadnionej decyzji wskazano, że naruszenie obowiązków przez powoda polegało na wstawieniu kur do kurnika z upływem 41, 27 i 31 dnia od pobrania ostatnich próbek, co oznaczało naruszenie określonego w powołanych przepisach terminu dwutygodniowego do pobrania próbek przed przeniesieniem do jednostki nieśnej. Okoliczność, czy decyzje pozwanego odwoływały się do braku należytej staranności skarżącego, nie ma znaczenia. Pozwany wskazał bowiem przyczyny odmowy przyznania odszkodowania i zakres naruszonych obowiązków. Zgodnie z art. 49 ust. 8 ustawy o ochronie zdrowia zwierząt, decyzja w sprawie odszkodowania wydana przez powiatowego lekarza weterynarii jest ostateczna. Posiadacz zwierzęcia niezadowolony z tej decyzji może, w terminie miesiąca od dnia jej doręczenia, wnieść powództwo do sądu rejonowego. Tryb przewidziany ustawą nie oznacza zaskarżenia decyzji do sądu, jako organu odwoławczego i obowiązku rozpoznania zasadności decyzji administracyjnej w ramach podstaw w niej wskazanych. Wyczerpanie drogi administracyjnej otwiera uprawnionemu możliwość domagania się

odszkodowania przed sądem powszechnym. Oznacza to obowiązek sądu rozważenia zasadności odmowy wypłaty odszkodowania nie tylko w ramach podstaw wskazanych w decyzji ale w płaszczyźnie wszystkich obowiązków podmiotu prowadzącego działalność nadzorowaną, których naruszenie może stanowić podstawę odmowy przyznania odszkodowania. Dlatego też wniosek Sądu Okręgowego, że powód zaniedbując obowiązki nabył kury nieznannej jakości i o nieznanym warunkach zdrowotnych, należy uznać za uzasadniony.

Nie są przekonujące argumenty sprowadzające się do konkluzji, że powód nabywając stada kur od hodowcy pozostającego pod stałym nadzorem weterynaryjnym, zwolniony był z obowiązku sprawdzenia stanu zdrowia stada, a więc ustalenia, czy w odpowiednim czasie pobrane zostały próbki do badań. Na powódzie, prowadząc działalność nadzorowaną, spoczywają ustawowe obowiązki, których realizacja jest niezależna od zachowania innego podmiotu prowadzącego tego rodzaju działalność. Nie jest istotne dla oceny postępowania skarżącego, czy zbywca stad kur w jakimś zakresie naruszył wymagania weterynaryjne. Powód przenosząc stado do jednostki nieśnej tj. wprowadzając do swojego gospodarstwa miał obowiązek zadbania, czy w przewidzianych przepisami terminach pobrane zostały próbki do badań. Oczywiste jest, że w okolicznościach faktycznych sprawy musiało się to łączyć z ustaleniem, czy takie próbki pobrał sprzedawca, skoro przepis mówi o terminie dwutygodniowym przed przeniesieniem do jednostki nieśnej. Możliwości dokonania ustaleń w tym zakresie są nieograniczone dla ewentualnego nabywcy. Wskazać można choćby na prawo do wglądu w dokumentację związaną z pobieraniem próbek, którą każdy hodowca ma obowiązek prowadzić nie domagał się od sprzedawcy oświadczenia zapewniającego wykonaniu obowiązku pobrania próbek do badań w odpowiednim terminie. Takie zachowanie należy ocenić jako rażącą niestaranność, której konsekwencje muszą obciążać skarżącego.

Nie ma podstaw do konstruowania odpowiedzialności pozwanego, który w opinii skarżącego powinien wydać decyzję o zakazie sprzedaży stada, skoro w dacie sprzedaży hodowca nie dysponował aktualnymi

wynikami badań. Obowiązki w zakresie pobierania próbek i przesyłania ich do badań spoczywają przede wszystkim na przedsiębiorcy. (pkt 1.7 załącznika do rozporządzenia RM z 2009 r. o programie zwalczania Salmonella). Częstotliwość pobierania próbek przez powiatowego lekarza weterynarii określona została w pkt. 2.1 załącznika do rozporządzenia WE nr 1168/2006. W świetle tych przepisów, na etapie produkcji, której dotyczy rozstrzygana sprawa, to na przedsiębiorcy spoczywały obowiązki pobierania próbek. Powiatowy lekarz weterynarii ma wyłącznie obowiązki nadzorcze i uprawnienia do podjęcia odpowiednich środków w odniesieniu do niosek kur, u których już wykryto serotyp salmonella i w odniesieniu do produktów pochodzących od tych niosek (pkt 1.9 załącznika do rozporządzenia RM z 2009 r. o programie zwalczania Salmonella), które przecież zostały zastosowane.

Obowiązki skarżącego rozważone zostały przez sądy obu instancji w płaszczyźnie wszystkich wskazanych przez skarżącego przepisów. Podzielić należy stanowisko, że obowiązek pobrania próbek do badań na dwa tygodnie przed przejściem kur do etapu składania jaj lub przed przeniesieniem do jednostki nieśnej, przewidziany rozdziałem B pkt 1 poz. 2 tabeli, stanowiącym załącznik II do rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 dotyczy właścicieli stad w odchow. Taki wniosek jest oczywisty z uwagi na brak możliwości wykonania tego obowiązku przez powoda w odniesieniu do stada, które nie było jeszcze jego własnością i miejsca chowu, które nie należało do jego gospodarstwa. Nie oznacza to jednak nienaruszenia tej normy przez skarżącego, które polegało na niedołożeniu należytej staranności, w rozumieniu art. 355 § 2 k.c. w sprawdzeniu stanu zdrowia stada kur i upewnienia się poprzez sprawdzenie odpowiedniej dokumentacji, czy pobrane zostały próbki do badań.

Rozumowanie powoda, że rozważane normy postępowania nie są adresowane do niego, jako nabywcy, jest obarczone błędem logicznym. Prawo do odszkodowania za ubite stado ma wyłącznie posiadacz zwierzęcia (art. 49 ust 7 pkt 3 ustawy o ochronie zdrowia zwierząt). Z uprawnieniem tym łączy się obowiązek wynikający z art. 4 ust. 1 i 2 wymienionej ustawy.

Tylko podmiot prowadzący działalność nadzorowaną, który spełnił wymagania weterynaryjne, a pomimo tego musiał się zastosować do nakazu organów Inspekcji Weterynaryjnej i wybić stado, ma prawo do odszkodowania ze środków budżetu państwa. Proponowana przez skarżącego wykładnia omawianych przepisów konstruowałaby nieograniczoną odpowiedzialność Skarbu Państwa bez możliwości egzekwowania obowiązków w taki ważnej, chronionej przez ustawodawcę dziedzinie, jaką jest stan zdrowia ludzi. Twierdzenie, sformułowane w uzasadnieniu skargi kasacyjnej, że naruszenie o którym mowa w art. 49 ust. 7 pkt 2 lit. c) ustawy o ochronie zdrowia zwierząt, musi mieć postać naruszenia zawinionego i pozostawać w adekwatnym związku przyczynowym z koniecznością ubicia zwierząt jest słuszne. W ustalonym stanie faktycznym sprawy nie ma podstaw do wniosku, że przesłanki te nie wystąpiły. Skarżący naruszył przepisy odnoszące się do wprowadzania zwierząt do swojego gospodarstwa, w sposób zawiniony, o czym była mowa wcześniej. W stadach kur wprowadzonych do gospodarstwa powoda, z których formowane były nowe stada, stwierdzono pałeczki z rodziny salmonella. Ustaleń tych pozwany dokonał w ramach rutynowych, przeprowadzanych z urzędu badań (pkt. 1.7 załącznika do rozporządzenia RM z 2009 r. o programie zwalczania Salmonella). Wystąpienie *Salmonelli Typhimurium* stwierdzono w materiale biologicznym pochodzenia zwierzęcego i w próbkach środowiskowych z obszaru chowu zwierząt. Z uwagi na zagrożenie wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt pozwany wydał decyzję o uboju zwierząt i poddaniu jaj obróbce termicznej.

Nie ma żadnych podstaw, w ustalonym stanie faktycznym sprawy, by przyjąć, że badania określone w rozporządzeniu wykonawczym – rozporządzeniu WE nr 1168/2006 mają charakter równoważny do badań określonych w rozporządzeniu WE nr 2160/ 2003. Przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 września 2009 r. w sprawie wprowadzania wieloletniego „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów Salmonella w stadach niosek gatunku kura”, wydane na podstawie delegacji ustawowej wynikającej z art. 57 ust. 7 ustawy o ochronie zdrowia zwierząt, określają etapy produkcji, na których pobieranie próbek

w stadach niosek kur jest obowiązkowe i w tym zakresie odwołują się do rozdziału B załącznika II rozporządzenia WE nr 2160/2003. Jeżeli chodzi o procedurę pobierania i przesyłania próbek rozporządzenie to odwołuje się do pkt. 2.2. załącznika do rozporządzenia WE nr 1168/2006. W odniesieniu jednak do etapu produkcji tj. przed przejściem do etapu składania jaj lub przeniesieniem do jednostki nieśnej mowa jest o terminie dwutygodniowym. Łącznik „lub” oznacza obowiązek zastosowania normy w każdej z wymienionych w tym przepisie sytuacji. W okolicznościach sprawy chodziło o przeniesienie stada do jednostki nieśnej, więc obowiązek pobrania próbek do badań, aktualizował się na dwa tygodnie przed dokonaniem tej czynności. Sposób liczenia tego terminu nie może nasuwać żadnych wątpliwości. Dopiero po upływie dwóch tygodni od pobrania próbek i przekazania ich do badań, zgodnie z wymienionymi przepisami, możliwe jest przeniesienie stada do jednostki nieśnej. Wątpliwości skarżącego w odniesieniu do terminów pobranych przez sprzedawcę próbek i kwestionowanie tych terminów oznacza podważanie ustalonego stanu faktycznego, który w postępowaniu wywołanym wniesioną skargą kasacyjną nie podlega badaniu. Terminy pobierania próbek określone w rozporządzeniu WE nr 1168/2006, które skarżący uznaje za równoważne do badań określonych w rozporządzeniu WE nr 2160/2003 nie mają zastosowania do etapu produkcji stada, które nabył skarżący. Kury ze stad miały 19 i 18 tygodni. Wskazywane terminy pobrania próbek z inicjatywy przedsiębiorcy odnoszą się do kur w okresie nieśności, które osiągnęły wiek od 22 do 26 tygodni. Pierwsze pobranie powinno nastąpić we wskazanym wcześniej wieku zwierząt i być powtarzane co 15 tygodni (tak też pkt 1. 7 załącznika do rozporządzenia RM z 2009 r. o programie zwalczania Salmonella). Oczywiście jest zatem, że wskazywanych badań nie można uznać za równoważne, skoro dotyczą one stad kur będących na innym etapie produkcji.

Wobec tego na podstawie art. 398¹⁴ Sąd Najwyższy oddalił skargę kasacyjną. Orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego wynika z treści art. 398²¹ k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., art. 98 § 1 i 3 oraz z art. 99 k.p.c. Ich wysokość uzasadnia § 2 ust. 1 i 2, § 6 pkt 7 i § 12 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz

ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r. Nr 490).